

**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት**

የሰ/መ/ቁ252593

ቀን 27/5/2017

ዳኞች ሺመክት አሰፋ

በእውቀት በላይ

መላኩ ካሳይ

ማርታ ተካ

አየለ ማሞ

አመልካች፡ መ/ር ምህረት መስፍን ቀረቡ

ተጠሪ፡ አቶ ምስኬ ብርሃን አልቀረቡም

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍርድ

የሰበር አቤቱታው ሊቀርብ የቻለው አመልካች በቀን 10/12/2015 ዓ.ም ጽፈው ባቀረቡት የሰበር አቤቱታ የአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 03-121382 በቀን 29/09/2015 ዓ.ም የሰበር ፍርድ ቤቶች የሰጡትን ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት አልተፈፀመበትም በማለት በትዕዛዝ በማዕናቱ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈፀመበት በመሆኑ ሊታረም ይገባል በማለት አቤቱታ በማቅረባቸው ነው። ጉዳዩ የመፋለም ክስን የሚመለከት ሆኖ ክርክሩ የተጀመረው በአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስማዳ ወረዳ ፍርድ ቤት ሲሆን በሰበር ፍርድ ቤት አመልካች ተከላሽ ተጠሪ ከላሽ ሆነው ተከራክረዋል።

ተጠሪ በወገዳ ከተማ ቤትኖራ ቀበሌ የሚገኘውን 12 ሜትር በ 14 ሜትር የሆነውን የከተማ ይዞታና ቤት አያታቸው እማሆይ ዘውዲቱ አብተው በምሪት አግኝተው ለልጃቸው ወይም ለተጠሪ እናት ወ/ሮ እባቡ

ማስታወሻ፡ - ይህ የ ሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለ ጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለ ፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም!

ካሴ በስጦታ የሰጧቸውና ይህንንም ይዞታ የተጠሪ እናት በመሞታቸው ተጠሪ በውርስ ያገኙት ሆኖ እያለ አመልካች በ 2009 ዓ.ም በሀሰት በከተማ ማዘጋጃ ቤት በማስጠናት ይዞታውን የያዙባቸው በመሆኑ ለቀው እንዲያስረክቧቸው እንዲሁም ወጪና ኪሳራ እንዲከፍሏቸው ክስ አቅርበዋል። አመልካች የካቲት 11 ቀን 2012 ዓ.ም የተባራ የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያና አማራጭ መልስ አቅርበዋል። የአማራጭ መልሳቸውም ይዘት አከራካሪውን ቦታ ጨምሮ 12 ሜትር በ 25 ሜትር የሆነውን ይዞታ ከ 1976 ዓ.ም ጀምሮ ይዘውት እየተገለገሉበት የሚገኝና በ2007 የይዞታ ማረጋገጫ ያወጡበት የራሳቸው ይዞታ በመሆኑ የቀረበው ክስ ውድቅ ሊሆን ይገባል በማለት መልሳቸውን አቅርበዋል።

ፍርድ ቤቱም የግራቀኙን ምስክሮች አቅርቦ ከሰማ በኋላ አመልካች አቅርበው ያሰሟቸው ምስክሮች አከራካሪው ይዞታና ቤት የአመልካች ነው ከማለት ውጪ ከ 1975 ዓ.ም ጀምሮ በምሪት ያገኙት ስለመሆኑ አላረጋገጡም እንዲሁም አላስረዱም። የከተማውን መሬት የሚያስተዳድረው የወገዳ ከተማ አገልግሎት ፍርድ ቤቱ ለሰጠው ትዕዛዝ አመልካች አከራካሪውን ይዞታና ቤት በምን አግባብ እንዳገኙት የሚገልፅ ማስረጃ ባይኖርም ነገር ግን በማህበራዊ ፍርድ ቤት በሸንጎ አስመስክረውና በሰነድ አልባ ኮሚቴ አስጠንተው በቀን 28/07/2007 ዓ.ም ካርታ ተሰጥቷቸዋል ያለ ቢሆንም ተጠሪ ያቀረቧቸው ምስክሮች ይዞታውን የተጠሪ አያት እማሆይ ዘውዲቱ አብተው በ 1975 ዓ.ም የወረዳው ከተማ ከጎሽ ወደ ወገዳ ሲመጣ በምሪት የተሰጣቸው መሆኑንና ይህንንም ለአራት ልጆቻቸው ያከፋፈሉና አሁን ክርክር የተነሳበትን ይዞታ ለአመልካች እናትና ለተጠሪ እናት ያከፋፈሉ ሲሆን አመልካች ለተጠሪ እናት የተሰጠውን ያለአግባብ በመያዝና አካተው ካርታ ያወጡበት ቢሆንም ከአሰራርና ደንብ ውጪ የተገኘ ማስረጃ ሊስተባበል የሚችል መሆኑን የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት በሰበር መዝገብ ቁጥር 27548 ቅፅ 5፣ 7139 ቅፅ 11 እና 67011 ቅፅ 13 አስገዳጅ ውሳኔ የሰጠና ተጠሪ ባቀረቧቸው ምስክሮች ይህን ያተስተባበሉ በመሆኑ 6 ሜትር በ 12 ሜትር የሆነውን ይዞታ ከይዞታው ላይ ቀንሰው አመልካች ለቀው ለተጠሪ ሊያስረክቡ ይገባል እንዲሁም ወጪና ኪሳራ በቁርጥ ብር 1,500 (አንድ ሺህ አምስት መቶ ብር) ሊከፍሉ ይገባል በማለት ውሳኔ ሰጥቷል።

አመልካች በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት ለአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ለደቡብ ጎንደር ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 83262 የይግባኝ አቤቱታ ያቀረቡ ሲሆን ፍርድ ቤቱም ግራ ቀኙን በማከራከር የወረዳው ፍርድ ቤት የሰጠውን ውሳኔ አፅንቶታል። አመልካች በመቀጠል ለክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 03-121382 የሰበር አቤቱታ ያቀረቡ ሲሆን ሰበር ሰሚ ችሎቱም የሰበር ቅሬታው አያስቀርብም በማለት ሰርዞታል። አመልካች አሁን ላይ በዚህ ቅር በመሰኘት ለዚህ ሰበር ሰሚ ችሎት ነሀሴ 10 ቀን 2015 ዓ.ም የተባራ የሰበር አቤቱታ አቅርበዋል። ይዘቱም ክርክር የተነሳበትን ይዞታ በምን አግባብ እንዳገኙት ተጣርቶ እንዲቀርብ ፍርድ ቤቱ በሰጠው ትዕዛዝ መሰረት የወገዳ ከተማ መሪ ማዘጋጃ ቤት አመልካች ይዞታውን በማህበራዊ ፍርድ ቤት በሸንጎ አስመስክረውና በሰነድ አልባ ኮሚቴ

አስጠንተው የካርታ ይዞታ ተስጥቷቸዋል በማለት ምላሽ በሰጠበት ሁኔታ እንዲሁም ያቀረቧቸው የሰው ምስክሮች ክርክር የተነሳበትን ይዞታ ከ 1976 ዓ.ም ጀምሮ ተመርተው የያዙ መሆኑን በአግባቡ መስክረው እያለ፤ የተጠሪ ምስክሮች ግን የሚጋጭ የምስክርነት ቃል በሰጡበትና ተጠሪም ምንም አይነት የሰነድ ማስረጃ አቅርበው ባላስረዱበት ሁኔታ 6 ሜትር በ 12 ሜትር የሆነውን ይዞታ አመልካች ከይዙታው ላይ ቀንሰው ለተጠሪ ለቀው ሊያስረክቡ ይገባል ተብሎ የተሰጠው ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈፀመበት በመሆኑ ሊሻርና ወጪና ኪሳራም ሊወሰንልኝ ይገባል በማለት የሰበር አቤቱታቸውን አቅርበዋል።

ይህ ሰበር ሰሚ ችሎትም የቀረበውን የሰበር አቤቱታ በመመርመር አመልካች ክርክር ያስነሳውን ይዞታ መጋቢት 28 ቀን 2002 ዓ.ም በማህበራዊ ፍ/ቤት በፍርድ ሽንጎ የራሱ ይዞታ መሆኑን አስመስክሮና ሐምሌ 25 ቀን 2006 ዓ.ም በሰነድ አልባ ኮሚቴ አስጠንቶ 12 በ 25 ካሬ ሜትር የሆነ ይዞታ ላይ መጋቢት 28 ቀን 2007 ዓ.ም የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ የተሰጠው መሆኑ በወገዳ ከተማ መሪ ማዘጋጃ ቤት ለስር ፍ/ቤት በተሰጠ ምላሽ ተረጋግጦ እያለ የተጠሪ አያት ይዞታውን ስለመመራታቸውም ሆነ በሕግ አግባብ በስጦታና በወርስ ለተጠሪ መተላለፉን የሚያረጋግጥ ሰነድ ባልቀረበበት ሁኔታ ከአመልካች ይዞታ 6 በ 12 ካሬ ሜትር ይዞታ ተቀንሶ ለተጠሪ ለቅቆ እንዲያስረክብ ተብሎ በስር ፍ/ቤቶች መወሰኑ ከፍ/ብ/ሕ/ቁ 1195፣ 1196፣ ሰበር ችሎት በሰ/መ/ቁ 67011፣ 183001 እና በኢ.ፌ.ዴ.ሪ ሕገ - መንግስት አንቀጽ 40 ንብረት የማፍራትና ያለአግባብ ያለመፈናቀል መብት እንዲሁም ከማስረጃ ምዘና መርህ አንጻር ለማጣራት ያስቀርባል በማለት ተጠሪ መልስ እንዲሰጡበት ተደርጎ ጉዳዩ ለዚህ ችሎት ቀርቧል።

ተጠሪ መጥሪያ የደረሳቸው ቢሆንም መልስ ያላቀረቡ በመሆኑ መልስ የማቅረብ መብታቸው ታልፏል። እኛም የቀረበውን ቅሬታ ፣የስር ፍርድ ቤቶችን ውሳኔ እና የተያዘውን ጭብት ከተገቢው ህግ ጋር በማገናዘብ መዝገቡን መርምረናል። አመልካች ክርክር የተነሳበትን መሬት ለረጅም ጊዜ ይዘው ሲገለገሉበት እንደነበረ የተረጋገጠ ነው። ይህ እንዳለ ሆኖ በማህበራዊ ፍርድ ቤት ይዞታው በእጃቸው እንደቆየ በማስመስከር በሰነድ አልባ መሬቱን በሚያስተዳድረው አካል ተጠንቶላቸው በ2007 አ.ም የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ አግኝተው ይዘውት የሚገኝ ይዞታ ነው። በሌላ በኩል ተጠሪ አያታቸው ለናታቸው ይህን ቦታ ስለመስጠታቸውም ሆነ፤ አያታቸው ይህን ቦታ በምሪት ስለማግኘታቸው የሚያሳይ ሰነድ የለም። ተጠሪ የሰው ምስክር ቦታው የሁለቱም አያት ነበር ፤የግራቀኙ እናቶች እህትማማች ነበሩ አያታቸው አካፍለው ሰጧቸው በማለት መስከረላቸው ተብሎ ነው የአመልካች የይዞታ ማረጋገጫ ከአሰራርና ከደንብ ውጪ ተገኝ ተብሎ 6x12የሚሆን ቦታ ከአመልካች ተቀንሶ ለተጠሪ እንዲሆን የተወሰነው።

አመልካች ቀደም ብሎ በጃቸው የነበረን ይዞታ በ2007 አ.ም የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ ያገኙት በሰነድ አልባ አስጠንተው ነው። ይህን ጥናት የሚያጠናው ደግሞ ከተማውን የሚያስተዳድረው አካል ነው። ጥናቱን ያጠናው አካል የሌላ ሰው መሬት ቢሆን አጥንቶ ሊደርስበት ይችላል ተብሎ ይታሰባል። የምስክር ወረቀቱ

ወይም የይዘታ ማረጋገጫ ካርታው በተጭበረበረ መንገድ ተገኝ ለማለት በቂ ምክንያት ያስፈልጋል። የፍ/ሀ/ቁ 1196 የምስክር ወረቀቱ የተሰጠው ከደንብ ውጪ ሲሆን፤ ወይም ስልጣን በሌለው አካል ሲሰጥ፤ ወይም በማይረጋ ጽሁፍ ተመስርቶ ሲሰጥ፤ ወይም ደግሞ ከሳሽ የማይንቀሳቀስ ንብረት ያገኘው የምስክር ወረቀቱ ከተሰጠ በኋላ ከሆነ ነው የምስክር ወረቀቱ ተቀባይነት እንደማይኖረው ያስቀመጠው። ወደተያዘው ጉዳይ ስንመጣ ግን ይህን የሚያሳይ ምንም ነገር የለም። ይልቁንም አመልካች አጥንቶ ለሚሰጠው አካል አቅርበው በሰነድ አልባ ተጠንቶ ነው ካርታው የሰጣቸው።

የሰበር መ/ቁ67011 የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለሀብትነትን አስመልክቶ የሚሰጥ የባለቤትነት ማረጋገጫ ወረቀት ተገቢውን ስርአትና ደንብ በመከተል መሰጠት የሚገባው ስለመሆኑ የሚገልጽ ነው። ለአመልካች የተሰጣቸው ደግሞ ተገቢ ስርአትና ደንብ ተከትሎ በሰነድ አልባ ተጠንቶ ስለመሆኑ መዝገቡ ስለሚያሳይ ተገቢ ባልሆነ መንገድ አገኙት የሚባል ሆኖ አላገኘውም። በመሆኑም በክልሉ ፍርድ ቤቶች የተሰጠው ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ሆኖ ስላገኘው የሚከተለውን ውሳኔ ሰጥተናል።

ውሳኔ

- የስማዳ ወረዳ ፍርድ ቤት በመ/ቁ 14704 በየካቲት 28/2014 የወሰነውንና የደ/ጎ/ክ/ፍርድ ቤት በመ/ቁ83262 በህዳር19/2015፤ እንዲሁም የአ/ብ/ክ/መ/ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመ/ቁ 121382 በግንቦት 29/2015 ያጸኑትን ውሳኔ በሰበር/ስ/ስ/መመርያ ቁጥር 17/2015 አንቀጽ 9(1)(ለ) መሰረት ሽረን የክርክሩ ቦታ የአመልካች ነው ብለን ወስነናል።
- የዚህን ፍ/ቤት ወጪና ኪሳራ ግራ ቀኙ ይቻቻሉ።
- መዝገቡ ተዘግቷል፤ ወደመዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።